

Mottagarens referens: LI2025/01164
Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remissvar över betänkande En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan (SOU 2025:64)

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på ovan rubricerade remiss och önskar framföra följande.

Sammanfattning

SVA är positivt till att centralisera kontrollen av livsmedelskedjan och står bakom förslaget att fördela ansvaret mellan Jordbruksverket och Livsmedelsverket med ansvarsområden enligt utredningens förslag.

Lagstiftningen inom livsmedelskedjan, och därmed den offentliga kontrollen, syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa. De ansvarsområden som Livsmedelsverket föreslås ha kräver kompetens och mandat även inom djurhälsoområdet och SVA ser det därför som angeläget att ansvar för djurhälsa inom kontrollområdet tas upp i Livsmedelsverkets instruktion.

Vid en eventuell centralisering och omorganisation av kontroll och kontrollmyndigheter är det viktigt att beakta att riskvärderingsfunktionerna är olika organiserade inom livsmedels- respektive djurhälsoområdet. Inom livsmedelsområdet finns både riskvärdering och riskhantering representerat hos Livsmedelsverket medan riskvärdering och hantering inom djurhälsoområdet är uppdelat på två myndigheter; SVA är riskvärderande myndighet medan Jordbruksverket har ansvar för riskhantering.

Specifika synpunkter

2 Utredningens uppdrag (s 91)

Utredningens arbete har avgränsats så att det endast är viss offentlig kontroll i livsmedelskedjan som omfattas. Förenkling och effektivisering av kontroll genom en bredare samordning av kontroll och tillsyn tas inte upp. SVA vill gärna lyfta behovet av en sådan bredare samordning. I rapporten ”Regeringsuppdrag om nya zoonoser”¹ lämnar Jordbruksverket och SVA förslag om att se över myndigheters ansvarsområden i smittskyddsarbetet och att vidareutveckla och förstärka den offentliga kontrollen av djurhälsa och smittskydd. För att åstadkomma detta behövs samordning av kontrollen mellan olika myndigheter och av kontroll med olika syften.

7 Kontrollmyndigheterna och deras uppgifter

SVA är riskvärderande myndighet inom områdena djurhälsa och foder och stödjer på så sätt kontrollmyndigheterna i deras arbete. Denna funktion är ottydligt beskriven i kapitlet.

7.6 Samhällsviktig verksamhet

SVA vill gärna bredda beskrivningen av samhällsviktig verksamhet inom beredskapsområdet livsmedelsförsörjning. Samhällsviktiga verksamheter upprätthåller samhällsfunktioner. Exempel på sådana funktioner inom sektorn, utöver de som nämns i stycket, är smittskydd-djur och djurens hälso- och sjukvård som också innefattar sjukdomsövervakning och laborativ verksamhet. De är alla viktiga för att upprätthålla livsmedelssäkerhet, djurvälstånd och djurhälsa. Livsmedelsverket som kontrollorgan med närvaro på slakterier har en betydelsefull roll inom sjukdomsövervakningen och sjukdomsberedskapen, som behöver förtydligas. Det är av vikt att myndighetens roll och ansvar inom dessa områden stärks för en ökad helhetssyn. Ett led i detta skulle vara att Livsmedelsverkets ansvar för djurhälsa lyfts i myndighetens instruktion.

¹ Regeringsuppdrag om nya zoonoser - Uppdrag att granska djurhållning med avseende på risken för uppkomst och spridning av nya smittor mellan djur och människa. SVA:s rapportserie nr 75, 2022-02-28, ISSN 1654-7098, sva.se

13.2 ABP-kontrollen

SVA noterar att Förordning EU 999/2001 och bovin spongiform encefalopati (BSE, även kallad galna-kosjukan) inte nämns i stycket om ABP vilket är förvånande. BSE och de konsekvenser sjukdomen förde med sig hade stor påverkan på ABP-regelverket. Det var smittcykeln där nötkreatur användes i foder till nötkreatur som orsakade smittspridningen. Artikel 11 som det hänvisas till i stycket, "the total feed ban" har sitt ursprung i BSE-krisen och inte i risk för spridning av sjukdomar till fjäderfä och gris.

Det finns självklart också risker för spridning av andra sjukdomar vid användning av matavfall som inte värmebehandlats. Det omfattande utbrottet av mul- och klövsjuka i Europa 2001, orsakades av matavfall som inte hettats upp och efter det infördes förbud mot att matavfallet användes i foder.

18 En centralisering av kontrollen i livsmedelskedjan

SVA stödjer resonemangen om fördelarna med centralisering av kontrollen och tror inte att flytt av sakområden behöver innebära risk för att värdefull och upparbetad kompetens går förlorad, en farhåga som lyfts i rapporten (s 503)

20.1 Informationsutbyte mellan myndigheter (s 584)

SVA stödjer förslagen till förenklat informationsutbyte mellan kontrollmyndigheterna och vill uppmärksamma utredningen på den utredning som nyligen genomförts gällande samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter inom djurhälsoområdet, vilka till stor del är desamma som berörs av förslagen i den här utredningen. I betänkandet "Effektivare samarbete för bättre djurhälsa (SOU 2025:69)" föreslås bl a nya sekretessbrytande bestämmelser och överföring av sekretess för uppgifter som myndigheterna behöver dela.